

CRÒNICA

17 DE MARÇ

94a Visita Coneguem el Penedès. Inauguració del curs 2002.

Tres centenaris vilanovins: la Pirelli, la Universitat Politècnica i Victor Balaguer.

Enguany s'ha esdevingut el centenari de l'establiment a Vilanova i la Geltrú de l'emblemàtica fàbrica Pirelli. Era el 1902 que veia com una nova factoria donava continuïtat a la tradició obrera vilanovina de marcat arrelament en la vida de la població durant el segle XIX. Però la vella Pirelli té els dies comptats, una nova factoria a la carretera de Vilafranca li donarà l'alternativa de forma que aquesta visita, dirigida pel consoci i vocal Albert Tubau, va permetre conèixer –i parcialment en funcionament tot i ser diumenge– un bon

exemple d'arquitectura industrial reconstruïda en els anys de postguerra, així com observar el procés de fabricació de cables de molt diverses característiques i dimensions, entre els quals hi havia també els de fibra òptica, que és la nova tecnologia d'última generació en la transmissió d'informació. (Foto 1)

Tot i que la manca de temps no va permetre visitar l'històric edifici de la Biblioteca Museu-Balaguer, tot fent recordatori del centenari de la mort de Víctor Balaguer commemorat l'any 2001, al seu davant l'Escola d'Enginyeria ens va acollir tot recordant-nos que també la Universitat Politècnica de Catalunya va celebrar l'any passat el centenari de la seva creació. A la sala d'actes d'aquesta entitat, en l'acte acadèmic d'obertura del

(Foto 1)

curs, el professor Joan Gómez i Urgellès, com el consoci i vocal Albert Tubau membres del claustre docent d'aquest centre universitari, va pronunciar una conferència sobre un tema tan poc habitual en les activitats de l'IEP com és la didàctica de les matemàtiques, en el qual, entre molts altres aspectes, va recordar la figura del matemàtic Puig i Adam, deixeble del pedagog vilafranquí Josep Estalella, i es va referir a la creació de la Societat d'Ensenyants de Matemàtiques del Garraf i a la celebració el proper juliol d'un congrés a Vilanova sobre la necessitat de fer comprensibles les matemàtiques. (Foto 2)

Tot seguit el president de l'IEP va pronunciar un parlament en el qual, després d'agradir l'interessant exposició del professor Gómez Urgellès, així com donar les gràcies a la Universitat Politècnica que acollia per primera vegada l'IEP a les seves instal·lacions, es va referir al nou curs que encetava l'IEP amb aquestes paraules:

Encetem un nou curs –el que en fa vint-i-cinc des de la constitució del nostre Institut un 15 de maig d'un ja una mica llunyà 1977– i ho fem amb el mateix sentit i la mateixa voluntat essencial del primer dia: el sentit d'identitat, la voluntat de pertinença al Penedès, i el compromís de continuar treballant en els més diversos aspectes que tenen a veure amb el seu coneixement, el seu estudi i la difusió dels paràmetres que determinen la seva identitat.

És indubtable que fins aquí, en aquest quart de segle d'activitats, s'ha fet molta i bona feina, i en donen testimoni xifres tan evidents com aquestes 94 visites a indrets sempre diferents del nostre Penedès o els 134 llibres publicats, però crec que fariem mal fet si ens aturèssim aquí. És cert que caldrà celebrar aquesta avinentesa dels vint-i-cinc anys i la junta directiva que m'honoro a presidir està treballant en l'organització de tot un seguit

(Foto 2)

d'actes que recordin l'efemèride, però no ens podem deixar portar pel cofoisme, ben al contrari, en aquest quart de segle el Penedès ha canviat molt, en molts aspectes per millorar, però també per trobar-se amb uns reptes de futur que el 1977 no podíem ni tan sols imaginar que arribessin a produir-se mai.

En aquesta hora, quan s'encara amb decisió un segle nou, crec que tots volem que l'Institut d'Estudis Penedesencs continuï sent un dels punts de referència, una bibliografia d'obligada consulta, una veu que ha de ser escoltada. D'aquí que continuï essent un repte engrescador el manteniment de la constància en els diversos aspectes de la nostra labor i la necessitat de poder comptar amb la veu i el coneixement de les joves generacions, dels aficionats i dels universitaris que, al costat dels estudiosos de sempre, d'aquells que van posar dempeus l'entitat fa un quart de segle, permetin fer de l'Institut un punt de referència i estudi, però també un fòrum d'opinió, de diàleg i de debat que ofereixi referències imprescindibles per continuar fent possible un sentit de pertinença que –just fa ara vint-i-cinc anys, a

les pàgines de l'enyorat Olerdulae– el mestre Pere Mas i Perera comentava. Ell en deia el sentit del terròs, allò que –esmento textualment– “parla a l'home des dels seus records més recòndits, li estremeix les emocions més pregones, i tot allò que és del terròs d'alguna manera li sembla seu, i sent també que ell li pertany, talment com la fulla a la branca. La solidaritat íntima que aquesta vinculació estableix fa sentir, per instint, l'home compenetrat amb el seu medi”. N'anirem parlant i ho anirem celebrant. Bon curs 2002 a tothom!

29 DE MARÇ.

Sant Joan de Mediona. Inauguració de l'exposició itinerant:

«Tradició i desenvolupament, artesanía i indústria al Penedès contemporani».

A la sala AECCM del Casal (Foto 3) va iniciar el periple itinerant la mostra sobre el patrimoni d'arqueologia industrial que es conserva al Penedès. Com és habitual, un parlament a càrrec d'un membre de l'IEP es va complementar amb un recorregut comentat per la mostra.

(Foto 3)

20 D'ABRIL.

Reunió del Grup d'Estudis Toponímics, a Santa Oliva.

Hi van assistir nou persones que procedien de vuit indrets diferents: Sitges, Calafell, la Granada, Avinyonet, Vilanova i la Geltrú, Olesa de Bonesvalls, el Vendrell i Santa Oliva. La reunió es va celebrar de forma distesa i amb un to amè. Com passa cada vegada que el grup es reuneix, la conversa va esdevenir un intercanvi d'informació i d'impressions entre els assistents, en qüestions de toponímia i, alhora, de geografia i història. El tema que més es va tractar va ser la manera com s'ha de codificar un recull de topònims i quin ha de ser el tractament informàtic més adequat que aquest ha de rebre. També es va presentar una llista en què consten tots els pobles del Penedès on en aquest moment s'està treballant d'una manera o altra en el recull dels seus topònims.

21 d'ABRIL.

58a Excursió a Peu pel Penedès.

Sant Jaume dels Domenys, arqueologia i història.

El 21 d'abril passat, amb un radiant dia primaveral –els vint graus de temperatura es van deixar sentir–, gairebé una cinquantena d'excursionistes d'arreu del Penedès s'aplegaren a la plaça de l'església de Sant Jaume dels Domenys (*Foto 4*), on els foren lliurats, per part de la Secció d'Excursionisme, el relat de l'excursió i, per deferència de la regidora de Cultura, la senyora Maria Dolors Galimany, un plànol d'informació municipal del terme i una col·lecció de dotze postals dels millors al·licients turístics de la comunitat.

El circuit començava a Sant Jaume, passava per l'aqüeducte dels Arcs i d'aquest es traslladava a l'ermita de la Mare de Déu dels Arquets, on es va esmorzar. Després d'una oca-

(Foto 4)

sional i gentil visita al celler i vell casal de ca l'Oller, els caminaires van poder veure l'interior de l'ermita dels Arquets, en perfecte estat de conservació. En un goig, s'hi podia llegir que el Dilluns de Pasqua s'hi celebra l'aplec anual, segons diuen, molt concorregut.

Seguidament, més enllà, els excursionistes foren gratament atesos pels propietaris de la masia de cal Marc de la Font, que també els van obrir la porta. Un xic més tard, en passar per Lletger, van tenir l'oportunitat de comprovar que allí es celebrava la festa dels Tres Tombs. Tot i així, sense deturar-se, es van arribar fins a l'ermita de Sant Andreu i Santa Marina, podent-la observar interiorment amb tot detall. Des de la placeta es podia donar una ullada a les restes de la torre de Lletger.

Més amunt, després de constatar que les darreres pluges havien fet augmentar el doll de la font de l'Alzina, l'ascensió per la llera de la riera de Marmellar es féu sense dificultat, el Pèlag gran de Vallfort resplendia de bell i la Cova Gran era casualment accessible, fet incomprensible després de les últimes plogudes.

De tornada es va parar a cal Ganso, masia pertanyent a un amable matrimoni que acompanyava els caminaires i que féu tot el camí amb ells. Per acabar, es va tornar a Sant Jaume fent marrada pel pontet romà situat sobre el torrent de ca l'Antic.

A quarts de dues s'arribava a la cooperativa de vi, que completada la visita va obsequiar la concurrència amb un tast de cava de la seva elaboració. Encara hi va haver temps per assistir a les dependències del Museu Parroquial, lloc que va ésser totalment obert als excursionistes que no havien marxat abans. Uns quants dels assistents van quedar-se a dinar en un conegut restaurant de Llorenç. (Vicenç Carbonell i Virella).

22 D'ABRIL.

Canyelles. Inauguració de l'exposició itinerant: «Tradició i desenvolupament, artesanía i indústria al Penedès contemporani».

La mostra es va presentar a la sala

multicultural municipal, amb el suport de l'Ajuntament de Canyelles.

23 D'ABRIL.

Rambla Principal. Vilanova i la Geltrú. Taula amb les publicacions de l'Institut.

D'entre els llibres exposats van destacar especialment les darreres publicacions de l'IEP *Noms de lloc de Vilanova i la Geltrú*, del vilanoví Vicenç Carbonell i Virella, les *Actes del II Seminari d'Història del Penedès. Moviments socials* i la *Miscel·lània Penedesenca 1997*.

26 D'ABRIL.

Auditori Pau Casals, platja de Sant Salvador. El Vendrell.

Celebració de la Nit de Sant Jordi 2002.

Inici de la commemoració dels vint-i-cinc anys de la fundació de l'IEP.

Amb l'assistència de l'alcalde del Vendrell (Foto 5) i president del Consell Comarcal

(Foto 5)

del Baix Penedès, Benet Jané, i del regidor de Cultura de la població, Francesc Trillas, al vestibul de l'auditori, es va iniciar la vetllada amb la inauguració d'una exposició retrospectiva d'un quart de segle d'activitats de l'IEP, a l'entorn d'aspectes i records de les nombroses activitats portades a terme per l'entitat penedesenca.

A l'auditori, l'acte es va obrir amb aquestes paraules:

En nom de l'Institut d'Estudis Penedesencs ens plau donar-los la benvinguda a aquesta Nit de Sant Jordi 2002 que enceta, amb el llenguatge de la música i la paraula poètica, els actes commemoratius del vint-i-cinquè aniversari de la fundació de la nostra entitat un 15 de maig de 1977. Des d'ara i durant els propers mesos del 2002 l'Institut atura una estona la seva petjada de constància per complir amb l'obligació d'una efemèride, no pas per sentir-se cofoi de res, sinó tan

sols per observar el camí fet i recordar els anys passats i les persones que ens han deixat, i és al seu record que avui encetem aquesta celebració.

El concert de l'Orquestra de Cambra de Vilafranca i el recital poètic que l'acompanya és el primer d'una colla d'actes en indrets diversos de la nostra geografia, actes que s'inicien avui també amb la veu dels nostres poetes en aquest emblemàtic fogatge de cultura que és l'auditori Pau Casals, fem constar així el nostre agraïment a tots els que han fet possible aquest acte, específicament a l'Ajuntament del Vendrell per acollir-nos un any més a casa seva i a tots vostès per acompanyar-nos avui en aquesta celebració.

Un agraïment a tots els que han fet possibles aquests vint-i-cinc anys de voluntat cultural i que actes com el d'avui ens permetran, en el decurs dels propers mesos, expres-

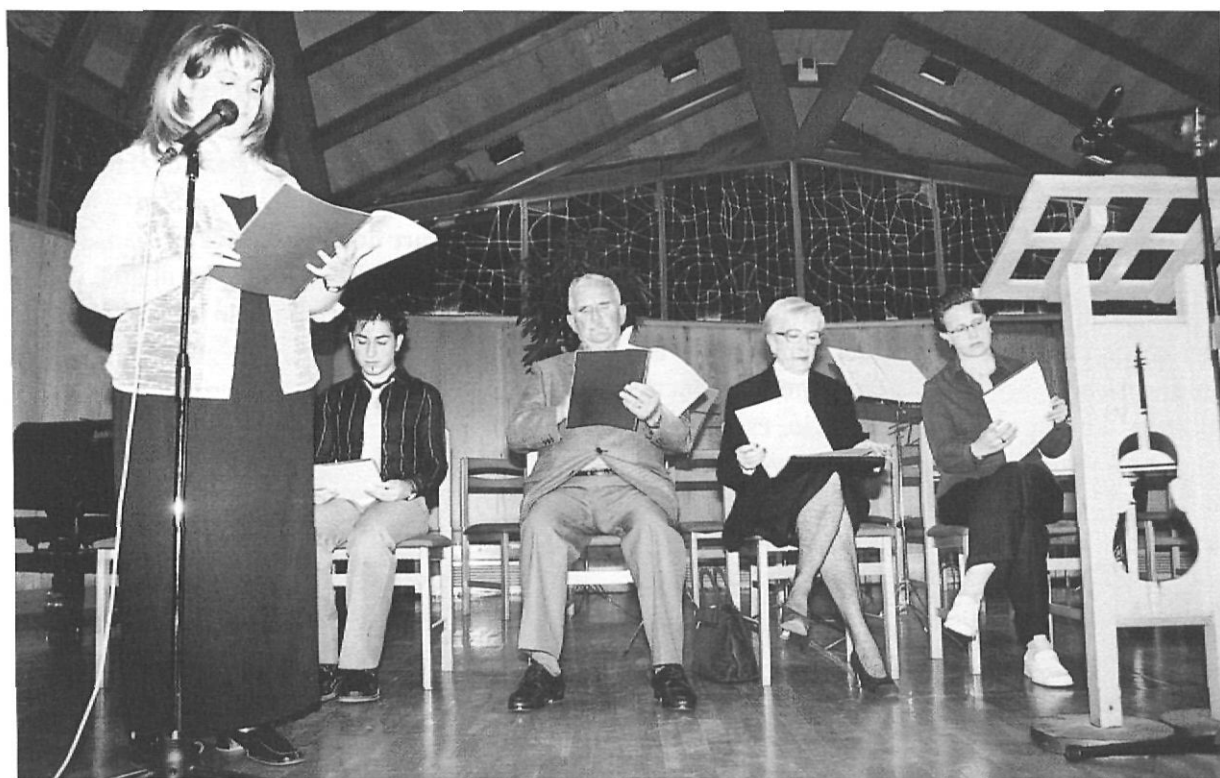
(Foto 6)

sar a institucions i persones, amb unes paraules tan breus com plenes de justa obligació: moltes gràcies!

El concert es va obrir –com és obligat en el record del mestre Pau Casals– amb una composició de Johann Sebastian Bach, en concret la *Suite n. 1 en Do major BWC 1066*. Tot seguit, la prestigiosa formació vilafranquina, dirigida per Pere Lluís Biosca, va interpretar del mateix Bach la *Simfonia Op. 9/2 en Mi bemoll Major*. El programa del concert va comptar també amb el *Lent expressiu*, de Ricard Lamote de Grignon, i es va cloure amb *Sant Martí del Canigó*, una composició del mateix Pau Casals. (Foto 6)

Tot i que enguany no es va convocar el certamen literari, la vetllada comptà també amb un recital poètic de composicions dels més remarcats poetes penedesencs ja traspasats. La paraula poètica dels creadors penede-

sencs, des dels més reculats en el temps com els romàntics Manuel de Cabanyes i Manuel Milà i Fontanals, fins a figures destacables de la lírica desaparegudes recentment, estructuraren un breu recital poètic en el qual no mancaren tampoc composicions de figures com Víctor Balaguer, Àngel Guimerà, Eduard Vidal i Valenciano i Trinitat Catasús. La lectura va comptar amb les veus d'Armand Beneyto, Anna Ibartz, M. Dolors Juan i Xavier Mañé, i amb Laura Via com a relatora d'una vetllada (Foto 7) que va sentir també composicions d'Alfons Maseres, Pere Alagret, Josep Cañas, Josep Parera i Ràfols, Rita Benaprès, Víctor Alari i Pons, Ramona Via, Salvador Solé i Forment, Teresa Mañé, Pere Mas i Perera, Miquel Miquel i Mañé, Teresa Miró, Andreu Suriol i Joan Nin i Romeu. Es va cloure la Nit de Sant Jordi 2002 amb el sonet *El Penedès*, d'Antoni Massanell i Esclassans, uns versos considerats definició emblemàtica del concepte d'identitat penedesenca.

(Foto 7)

Finalment, al vestibul de l'auditori, l'Ajuntament del Vendrell va oferir un vi d'honor a tots els assistents.

28 D'ABRIL.

59a Excursió a peu pel Penedès.

La carrerada de la Cerdanya. Un camí i la seva història.

Activitat organitzada com a complement de l'exposició «Camins i carrerades. Ramats entre mar i muntanya», que fins al 5 de maig es va poder veure a la capella de Sant Pelegrí del Museu de Vila-franca.

El dia 28 d'abril s'aixecà amb temps variable, emboirat i amb poques estones de sol, però amb molt bona temperatura per caminar, uns quinze graus. El Montgròs i l'Àliga eren tapats, però el Papiol es podia contemplar sencer. En aquestes condicions climatològiques, vora dues-centes persones van començar l'excursió a la Plana Rodona, actualment coneguda per Sant Miquel d'Olèrdola, on prèviament els fou lliurat el relat de la caminada. Es tractava d'una col·laboració amb l'Associació d'Amics dels Camins Ramaders, el Centre Excursionista del Penedès i el Museu de Vilafranca.

Amb lentitud, tot seguint les marques del GR-92, es pujà el puig del Papiol, d'on es podia veure prou la plana penedesenca. Després d'una primera reagrupació, es descendí per la carrerada de la Cerdanya vers el forn de calç i la masia de cal Marc, lloc d'encontre amb una vintena més d'excursionistes que escolliren l'espai de temps de l'esmorzar per incorporar-se al conjunt.

Més tard, la llarga filera s'adreçà al columbari de l'Arboçar, on una experta arqueòloga va precisar la datació de les ruïnes.

Tot seguit, es passà per l'Arboçar de Baix i a la poca estona per l'Arboçar de Dalt. En aquest caseriu foren observades les façanes de les cases més velles i el marge que encara té adossades quatre filloles identificadores de la carretera radial que procedia d'Olivella. Continuant per aquest camí ramader es pujà al Pi del Barba i a la carena de la font del Coscó, on damunt les restes d'un tancat de la primera edat del ferro (s. VII aC), l'arqueòleg Artur Cebrià donà les oportunes i darreres explicacions de la troballa situada al bell mig de la carrerada de la Cerdanya.

Tornant enrere, al Pi del Barba l'expedició es dividí en dues branques. Els més lleugers de cames baixaren per la carena ramadera de la serra de la Coma i la resta s'encaminaren a la carretera que porta a la cruïlla amb la d'Olivella. Aplegats tots en aquesta carretera, seguiren per les vinyes de can Bertranet fins a tocar altra volta la masia de cal Marc, on tenien el cotxe els afegits a l'anada. Pel camí a Sant Pere Molanta es marxà fins a les envistes de Vilafranca i per una dreuera que passava per la Barquera es va baixar al camí del Farreny, instal·lació vinícola que tenia les portes obertes per tal de facilitar el retorn dels participants a Sant Miquel d'Olèrdola. Part dels marxaires es van quedar a dinar a la Plana Rodona. Esperem que aquesta experiència de col·laboració amb altres entitats tingui continuïtat. (Vicenç Carbonell i Virella).

4 DE MAIG.

Secció Filatèlica i Numismàtica.

Inici dels tallers de filatèlia per a nois i noies de 12 a 16 anys.

Durant alguns dissabtes s'han portat endavant aquests tallers per als joves.

4 DE MAIG.

Sant Cugat Sesgarrigues. Inauguració de l'exposició itinerant: «Tradició i desenvolupament, artesanía i indústria al Penedès contemporani».

A l'Aula Polivalent de la Casa de la Vila, la mostra itinerant va comptar amb la col·laboració de l'Ajuntament i de la Societat Coral El Raïm de Sant Cugat Sesgarrigues, que en aquesta data celebrava els actes del 83 aniversari de la seva fundació.

5 DE MAIG.

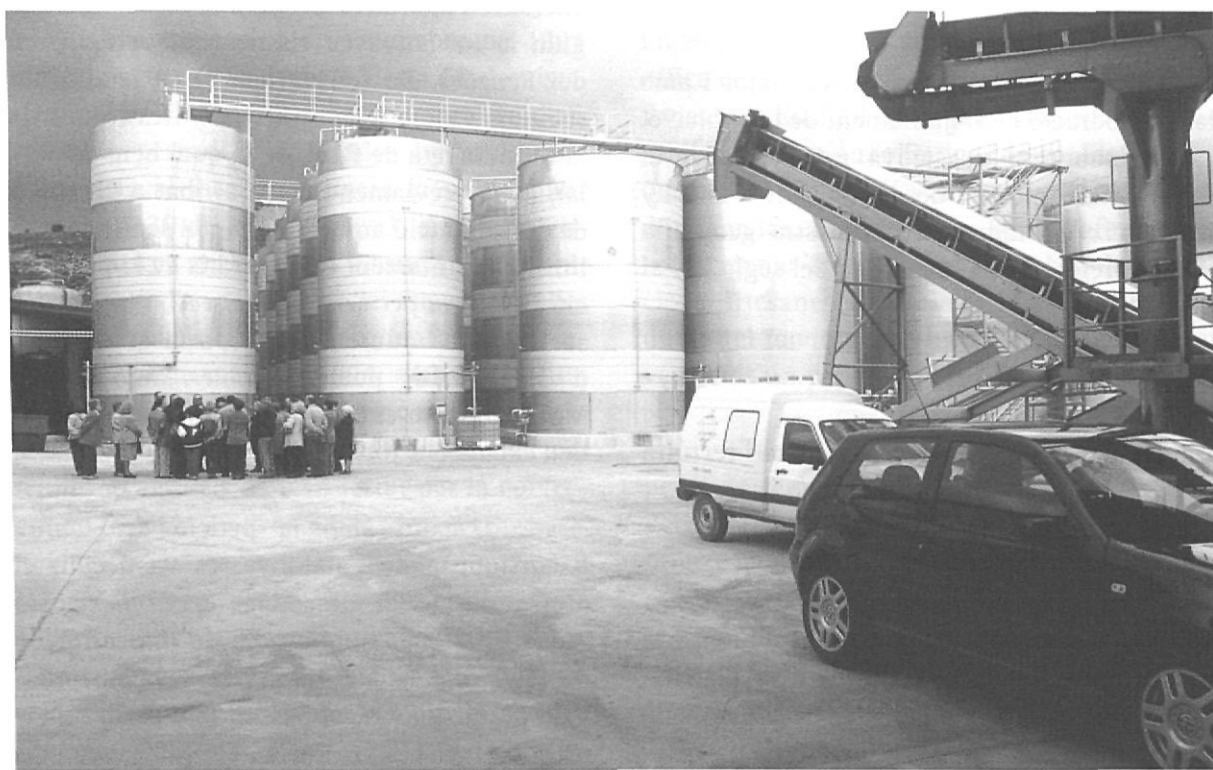
95a Visita Coneguem el Penedès.

Primavera a les Clotes: el cementiri i el Cellar Cooperatiu de Vilafranca del Penedès.

A mig matí des de la vilafranquina plaça del Pedró, era possible observar el paisatge de les Clotes, als peus de la muntanya de

Sant Pau. Primer es va visitar el cementiri vilafranquí, ubicat a l'espai de l'antic convent dels Caputxins, i considerat un dels més bells de Catalunya, amb magnífics conjunts escultòrics i panteons obra de remarcats arquitectes. Es va realitzar un recorregut comentat per alguns dels seus indrets més característics, entre els quals hi ha la tomba «a Matilde», on és enterrat Eugeni d'Ors, i el panteó dels Milà i Fontanals.

Al migdia es va baixar pel Balcó de les Clotes fins a la carretera de Sant Martí Sarroca que porta a les noves instal·lacions del Cellar Cooperatiu de Vilafranca del Penedès (Foto 8). Fundada el 1933, aquesta entitat cooperativa era situada al vilafranquí barri del Poble Nou fins que el 1997 va iniciar el seu trasllat a unes noves i modernes instal·lacions en aquest bell indret, envoltat de vinyes en un espai de trenta mil metres quadrats. Allí van ser rebuts pel seu president, el gerent i diversos directius de

(Foto 8: Joan Montserrat)

l'entitat, i realitzaren una completa i detallada visita a les modernes instal·lacions en les quals s'elaboren els seus vins i caves. La visita es va cloure amb un aperitiu ofert per la cooperativa vilafranquina.

18 DE MAIG.

Secció de Música. Reunió inicial oberta a tothom.

Es va convidar tothom que estigués interessat en algun dels diversos àmbits de la música, des de la més clàssica fins a la popular i tradicional, a aquesta primera reunió per tal de constituir la secció i iniciar les seves activitats.

18 DE MAIG.

Bonastre. Inauguració de l'exposició itinerant:

«100 referents gràfics històrics del segle XX al Penedès».

Al local social del carrer Major i amb la col·laboració de l'Ajuntament de la població, es va inaugurar una nova estada d'aquesta mostra itinerant que des de fa més d'un any ressegueix els indrets de la nostra geografia amb els referents de la història del segle XX al Penedès.

24 DE MAIG.

Vilafranca del Penedès. Primera tertúlia sobre col·leccionisme: la filatèlia.

Secció Filatèlica i Numismàtica.

A les instal·lacions de l'antic escorxador es va encetar aquesta sèrie de tertúlies sobre col·leccionisme amb la dedicada a la filatèlia, amb Ignasi Lluís Seguí i Müller com a comentarista d'aspectes de la seva afecció pels segells.

7 DE JUNY.

Cubelles. Inauguració de l'exposició itinerant: «Tradició i desenvolupament, artesanía i indústria al Penedès contemporani».

A la sala de la Rectoria, la mostra es va presentar amb la col·laboració del Grup d'Estudis Cubellencs - Amics del Castell.

8 DE JUNY.

Vilafranca del Penedès. Reunió de la Secció d'Excursionisme.

Aquesta trobada amical es va efectuar a la secretaria de l'IEP i va comptar amb la participació d'un parell de representants del Centre Excursionista del Penedès (CEP) així com de set socis de l'Institut.

A la conversa que s'establí i com a resultat de les diverses idees sorgides de cara al futur de les nostres excursions no es va excloure l'aportació de circuits locals que tinguin la iniciativa en els nostres socis d'arreu del Penedès. De fet, en acabar la reunió, un soci ens va oferir una ruta pels tres turons de la Muntanyeta de Pacs, de la qual hem de parlar, però, prèviament, es va arribar a un acord de col·laboració amb el CEP en el sentit de realitzar conjuntament els itineraris de la publicació *Caminem per l'Alt Penedès*. Així la propera sortida, la número 60, portarà el títol d'«Olèrdola, de poble a poble», amb inici a Moja, on, com és habitual, serà lliurat el relat de l'excursió a tots els participants.

D'acord amb la petició del Centre Excursionista de Catalunya, es va decidir el proper dia 15 de desembre repetir l'excursió número 59 que, amb el nom de «La carrerada de la Cerdanya, un camí i la seva història», vam portar a terme el passat 28 d'abril, juntament amb el CEP, el Museu de Vilafranca i els Amics dels Camins Ramaders. En aquesta oca-

sió tindran l'oportunitat de participar-hi les persones que no van poder acudir a la primera convocatòria i, com llavors, es lliurarà a tots els assistents el relat de la caminada. També és pendent d'una propera reunió la decisió, d'acord amb les aportacions dels socis i d'altres entitats, el nombre d'excursions anuals a programar, que amb la nova organització podria ser d'una cada dos o tres mesos.

9 DE JUNY.

Sitges. 96 Visita Coneguem El Penedès.

El Cau Ferrat i l'Escola Luminista de Sitges.

La visita a l'emblemàtica vila de Sitges tenia com a motiu principal la visita a la Casa Museu El Cau Ferrat d'en Santiago Rusiñol i l'exposició sobre l'Escola Luminista de Sitges, de la mà de la seva comissària, la consòcia i doctora en història de l'art Isabel Coll.

Primer vàrem visitar el Cau Ferrat de Santiago Rusiñol (Barcelona 1861 - Aranjuez 1931), inaugurat el 4 de novembre de 1894 dins els actes de la Tercera Festa Modernista. L'edifici és el resultat de la compra de dues cases de pescadors adossades i ofereix una gran vista al mar. La primera la va comprar Rusiñol el 30 de juliol de 1893, amb la intenció de buscar un local per a estudi i on reunir els seus amics per fer-hi les seves tertúlies literàries i artístiques. La segona va ser comprada el 20 de maig de 1894, amb la finalitat de guardar-hi la seva col·lecció de ferros forjats. I d'aquí prové el nom; cau de lloc per reunir-se amb els amics i ferrat per la col·lecció de forjats.

En pocs mesos les dues cases foren enderrocades i se'n va construir una de nova, segons els criteris d'en Rusiñol, que volia un cau sense envans, obert, ampli perquè hi cabessin tots els seus amics en les festes i tertúlies.

El nou edifici es va fer amb una planta baixa i un primer pis. A la primera trobem les dependències d'ús domèstic, dormitori i estudi, i el vestibul i la sala amb un antic brollador. Tota la seva decoració (mobiliari, rellotge de peu, quadres, plats de ceràmica, llums i altres objectes) té un significat especial i una història al seu darrere que la fa més interessant. Una de les peces que cal destacar és el piano (un antic Bernareggi & Cia.), ja que pel Cau Ferrat van passar i el van tocar els principals músics de l'època, grans amics d'en Rusiñol, com Enric Morera, Albènz, Granados i Manuel de Falla. Aquest darrer va treballar allí en la composició d'una part de les obres *El amor brujo* i *Noches en los jardines de España*.

Al primer pis hi ha una gran i única sala, amb arcades d'estil flamíger sostingudes per dues columnes i un impressionant sostre treballat amb fusta. Les finestres de la façana van ser tretes de l'antic castell de la vila, el qual havia estat enderrocant pocs anys abans. En aquesta gran sala trobem exposada la magnífica col·lecció, amb varietat de peces de ferro forjat, que Rusiñol havia anat adquirit amb l'ajut del seu bon amic Enric Clarasó. Els primers que va incorporar li van servir de model per dibuixar-los, després li va venir l'afecció per col·leccionar-los, com un símbol de les tradicions artesanies i anònimes. Cal recordar que durant el modernisme les peces de ferro forjat van tenir un paper molt important.

També cal destacar les nombroses peces de ceràmica, com els pots de farmàcia i gerros, i les peces arqueològiques de vidre i bronze que en Rusiñol havia trobat en unes excavacions. Una altra col·lecció a destacar és la de pintura que compta amb obres d'artistes amics i molt propers a Rusiñol, com Ramon Casas, Miquel Utrillo, Joan Llimona, Isidre Nonell, Ignacio Zuloaga, Arcadi Mas i Fondevila i Joaquim de Miró (Escola Luminista

de Sitges), i artistes més joves com Picasso o Anglada Camarasa.

Rusiñol va estar amb contacte amb els membres de l'Escola Luminista durant la seva primera etapa de residència a Sitges (1891-92) i va rebre la influència de la seva manera de captar la llum del paisatge sitgetà. Tots plegats van organitzar una exposició de belles arts a Sitges, tot coincidint amb la festa major de 1892. L'única condició per poder participar-hi era que les obres que es presentaven fossin de temàtica sitgetana. Hi van prendre part els membres de l'escola luminista i, a més, Ramon Casas, Eliseu Meifrèn i Santiago Rusiñol, el qual va presentar quinze obres. Aquesta exposició fou considerada com la Primera Festa Modernista, i també com la Gran Festa Luminista. Al Cau Ferrat també trobem dibuixos i pintures d'en Rusiñol pertanyents a diverses èpoques i temàtiques, obres que ens descriuen la seva trajectòria artística.

Cal ressaltar les dues obres mestres del Greco, *Maria Magdalena penitent* i *Les llàgrimes de Sant Pere*. Aquestes obres les va comprar Rusiñol a París l'any 1894, gràcies a I. Zuloaga. Tots dos sentien una gran admiració per l'obra de Domenico Theotocopuli *El Greco*. En aquella època les obres d'en Rusiñol eren més subjectives, havia deixat de banda els paisatges i s'havia dedicat més al retrat, a la figura humana, tot considerant-la més expressiva i sentimental. La influència de les obres d'en Greco es veu en les creacions més subjectives de Rusiñol. L'arribada dels quadres del Greco a Sitges i la seva entrada al Cau Ferrat foren un gran esdeveniment, coincident amb la Tercera Festa Modernista i amb la inauguració del Cau Ferrat.

Un cop acabada la visita al Cau Ferrat, ens vam dirigir a l'edifici Miramar per admirar l'exposició «L'Escola Luminista de Sitges», mostra que ha comptat com a comissaris amb

Antoni Sella, Josep Sampera i la consòcia de l'Institut d'Estudis Penedesencs Dra. Isabel Coll, la qual va dirigir la visita i va comentar les obres exposades. Eren en total més de cent quadres dels luministes i de pintors amics que van estar-hi relacionats. Tots tenien un punt en comú: la voluntat de captar la llum del paisatge mediterrani i sitgetà.

Pintors de l'Escola Luminista: Arcadi Mas i Fondevila (1852-1934, nascut a Barcelona), 45 obres exposades. Joan Roig i Soler (1852-1909, nascut a Barcelona), 23 obres exposades. Joaquim de Miró (1849-1914, nascut a Sitges), 18 obres exposades. Joan Batlle (1855-1927, nascut a Sitges), 5 obres exposades. Antoni Almirall (1860-1905, nascut a Sitges), 5 obres exposades.

Pintors amics i relacionats amb l'Escola: Santiago Rusiñol, 5 obres exposades. Joan Soler, 2 obres exposades: Ramon Casas, 2 obres exposades. Càndid Duran, Miquel Utrillo, Pablo Ruiz Picasso, Felip Masó.

Tots els socis que vàrem anar a veure l'exposició i a gaudir-ne vàrem quedar entusiasmats d'haver assistit a una classe magistral sobre l'Escola Luminista de Sitges, i és que la Dra. Isabel Coll, amb tota la seva amabilitat i il·lusió, va anar comentant obra per obra, descrivint i detallant les característiques de l'Escola (tècnica, estil, composició, temes, color). Els pintors luministes van donar un gran protagonisme a la claror i al color, creaven jocs de llum i ombra, tenien un especial interès pel moviment, la presència de l'home en els paisatges, caminant, per les formes amb moviment com ara el fum d'una màquina de tren, els núvols, estris de treball i vaixells a la platja, les línies que es formen en les composicions...

Referent a la temàtica, trobem paisatges amb la gent que hi viu, carrers, platges,

vinyes, festes, temes religiosos (com les processons de Corpus, interiors d'esglésies amb els seus devots), descripcions de costums i vida camperola i marinera. Hi ha també interès pel ferrocarril, per la modernitat, i és que en aquella època va arribar el tren a Sitges i aquest fet fou molt important per a la vila. També ens va comentar «els capricci», elements o edificis que en l'escena retratada no existeixen, però que el creador incorpora al quadre. També la barreja de paisatges de diferents poblacions com, per exemple, en l'obra de Joan Roig i Soler *Escena de platja*, on apareix una part de la platja de Vilanova i una altra de la de Sitges.

Per al 27 d'octubre ja s'ha organitzat una altra sortida a Sitges per poder visitar el

Palau i el Museu de Maricel i fer la ruta a peu «La llum de Sitges» que va quedar per fer. (Maria Pilar Tarrada Gol. Llicenciada en història de l'art).

21 DE JUNY.

Vilafranca del Penedès. Segona tertúlia sobre col·leccionisme: la numismàtica.

Secció Filatèlica i Numismàtica.

A les instal·lacions de l'edifici de l'Escorxador va continuar aquesta sèrie de tertúlies sobre col·leccionisme amb la dedicada a la numismàtica, a càrrec de Ramon Maria Puigcorbé i Feliu, qui va parlar de la seva afeció per les monedes i bitllets.